

Abstrakt disertační práce *Jiřina Popelová a moderní česká komeniologie*

Disertační práce popisuje dějiny české a slovenské komeniologie, tj. interdisciplinárního studia života, díla a odkazu Jana Amose Komenského. Výklad začíná počátky zájmu o Komenského v 18. století a souvisle pokračuje až k situaci v období druhé světové války. Zvláštní pozornost je věnována období druhé poloviny 20. století, kdy dochází k postupnému přechodu k moderní komeniologii - starší bádání chápalo Komenského především jako skvělého pedagoga a autora jazykových učebnic, moderní ho interpretuje především jako originálního filosofa a teologa, v jehož myšlení pedagogika vyplývá z filosofie. Důsledně je uplatňována i česko-slovenská perspektiva, kdy se zajímavým způsobem ukazují odlišné akcenty, přístupy i význam českého a slovenského bádání o Komenském. Důraz je kladen i na významné osobnosti, které se komeniologii věnovaly, např. zakladateli komeniologie jako vědního oboru Jánů Kvačalovi, nejdůležitějšímu českému badateli první poloviny 20. století Josefu Hendrichovi či vybraným osobnostem následujícího období (např. J. Polišínský, R. Kalivoda, J. Patočka a další).

Druhým velkým tématem disertační práce je interpretace významu díla, které osobnosti Komenského věnovala prof. dr. Jiřina Popelová (1904 - 1985). Nejdříve je proto komparována osobnost prof. J. Popelové s vybranými osobnostmi (J.L. Fischer, L. Svoboda, Z. Nejedlý) a sledovány podněty, které J. Popelovou dovedly k zájmu o Komenského. Skrze analýzu jejího díla v oboru komeniologie, které je rozčleněno na dvě časově oddělená období, dospívá autor k závěru, že J. Popelovou je možno vedle J. Patočku považovat za zakladatelskou osobnost moderní české komeniologie.

The abstract of dissertation thesis *Jirina Popelova and Modern Czech Comeniological Studies*

This dissertation thesis describes the history of Czech and English comeniological studies i.e. the interdisciplinary studies of life, works and legacy of Jan Amos Komensky. The thesis starts with the real beginning of the studies in the 18th century and depicts the history until the Second World War. There is a specific focus on the second half of the 20th century in which the gradual transition to modern comeniological studies takes

place - in previous researches Komensky was understood as a great teacher and also as an author of language textbooks. On the other hand, modern comeniological studies interpret him primarily as an original philosopher and theologian whose pedagogical thinking arises from philosophy. Czech-Slovak perspective is consistently applied, and different accents, approaches and also the value of Czech and Slovak comeniological studies are shown in an interesting way. The emphasis is also put on important personalities who were working in the field of comeniological studies e.g. Ján Kvačala, the founder of comeniological studies as a scientific discipline, Josef Hendrich, the most important Czech researcher of the first half of the 20th century, or also on selected personalities detectable in the following period such as J. Polisensky, R. Kalivoda, J. Patočka and others.

Another important theme of the dissertation thesis is the interpretation of the contribution of works which were dedicated to Komensky by prof. dr. Jirina Popelova (1904-1985). Firstly, the personality of Jirina Popelova is compared to other chosen personalities such as J.L.Fischer, L. Svoboda, Z.Nejedly), afterwards, the thesis follows what brought Popelova to her interest in Komensky. Through the analysis of Popelova's comeniological works, which are divided into two periods, the author concludes that J. Popelova could be labelled, beside J. Patočka, as a founder of modern Czech comeniological studies.